

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an ————— 40 Lei.
Pe jumătate de an ————— 20 Lei.

Împare odată la săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 206.

Predică pentru post și pomeni.

„Aceasta voesc să știu dela voi:
din faptele legii ați luat Duhul, sau
din auzul credinței?”

Pavel, Galateni III, 2.

Lucrul rău e totdeauna rău, fraților creștini, și trebuie să ne ferim de el. Dar trebuie să fim băgători de seamă, ca să deosebim ce e bine și ce e rău, ca nu cumva prin nechibzuința noastră, și din lucru bun să facem lucru rău. Căci multe ni se par bune la vedere, iar ele sunt rele întru adâncul lor. Ori că le facem numai pe jumătate, din lene; ori că le facem din neștiință; ori că din nebăgare de seamă le stricăm rostul cel bun și adevărat.

Acestea se potrivesc la multe lucruri și la multe fapte. Vrei să faci bine și iese rău, cum i se întâmplă în totdeauna celui nebăgător de seamă. Și, printre multe altele, așa ni se întâmplă, fraților, și cu postul și cu pomenile. Să nu vă mirați de vorba mea, și să nu vi se pară că vă învinovațesc și pentru cele bune ale voastre. Voi posturile le țineți, și pomenile legiuite le faceți după puteri, și vă străduiți și pentru una și pentru alta cu destulă voință și din inimă. Iar acestea sunt fapte bune și vrednice de răsplată, eu însă vreau să vă deschid ochii și să vă învăț cum să le faceți și mai bine, și să dovediți în ele și mai multă vrednicie.

E adevărat, fraților iubiți, că voi nu știți să faceți nici pomenile cum se cuvine, nici să țineți postul. Vai de noi, o să ziceți, dar nu postim destul? Nu ne ferim cu destulă, și chiar cu prea multă osârdie, de mâncările de dulce, și nu ne silim să împlinim poruncile Bisericii? Și nu facem noi pomenile după morții noștri, așa cum cere Biserica, și așa cum am apucat obiceiul din strămoșii noștri? Așa e, fraților, așa e răspund și eu, și tot nu e așa cum credeți. Din neștiință și din nebăgare de seamă, cum am spus, când e vorba de post și de pomeni, voi faceți lucru ori numai

pe jumătate ori așa cum nu trebuie. Acum, ori îl faceți într'un fel ori într'altul, eu am prilej destul de a vă face învinuire, nu ca să vă mustru, ci, ca să vă arăt cu cuvinte de învățătură, cum voi stricați cele bune fără ca să îndreptați cele rele.

Bine, fraților, n'ar fi de batjocură omul care plin fiind pe față de funingine, și voind să iasă în lume, s'ar spăla frumos pe un obraz, făcându-l curat, iar pe cel-lalt l-ar lăsa înegrit cum este, ba și mai multă funingine s'ar nevoi să pue pe el, ca să-l facă și mai murdar? Cine e nebunul acesta, ați zice, care se ostenește să-și spele o jumătate a feței, iar cealaltă jumătate nu numai că nu o spală, dar mai ales și-o umple de funingine? Ce-i folosește lui spălătura numai a unui obraz? Poate el să zică: iată-mă cu fața curată? Da, curată, dar numai pe jumătate, și decât așa, mai bine ar fi cu fața întreagă murdară.

Pilda omului acestuia e pilda postului vostru. Voi încercați să vă curățiți sufletul de poftă și de gânduri rele, să vi-l spălați prin puterea postului. Dar în vremea aceasta sunteți oameni tot așa de nesocotiți ca și în zilele când nu postiți. Înjurăturile de cele sfinte vă ies din gură tot așa de grele și în zilele de post ca și în cele de dulce; gândurile rele și pornite spre vrășmășie și răzbunare vă sunt tot aceleași și când postiți. Clevetirile și bârfelile și minciunile se potrivesc tot așa de bine pentru voi și în post ca și în dulce. Vorbele de lume și alergările după fapte rele, tot așa.

Fraților iubiți!

Dacă postul este o curățenie a sufletului și trebuie însoțit de pocăință și de rugăciune și de smerenie și de întoarcerea către Dumnezeu, spuneți acum și voi, ce folosiți cu postul pe care îl batjocoriți? Înjurăturile de cele sfinte nu sunt rugăciune, bârfelile și vorbele de rău nu sunt pocăință, și nici vrășmășiiile și alergările după împlinirea poftelor trupesti nu sunt întoarcerea către Dumnezeu. Vedeti, fraților, că voi pe de-o parte vă străduiți

a fi în lege și țineți postul, iar de altă parte vă tăvăliți în noroiul păcatelor de toate zilele. Atunci ce post e acesta? Nu e tot una cu omul de care am vorbit, că în vreme ce-și spală un obraz, își lasă murdar pe cel-lalt, și nu vedeți că postul vostru e făcut numai pe jumătate?

Ba, mai rău, pentru că în zilele în care postiți, nu vi se pare, că nu se cuvine să intrați prin cârciume și să beți peste puterile voastre. Cum se potrivește, oameni buni, postul cu beția? Nu cunoașteți voi nepotrivirea de lucruri ce o faceți? Vă feriți să băgați în gura voastră mâncările oprite, ca să nu vă spurcați, și nu vă e scârbă să băgați în gură spurcăciunea unei băuturi, care vă împinge numai la păcate? Adevărat, vă zic, că faceți ca omul din pildă, că pe un obraz vă spălați, și pe cel-lalt adunați cu atât mai multă murdărie. Și iarăși, adevărat vă zic, că acest fel de post nu numai că întru nimic nu vă ajută, dar mai rău vă face.

Tot așa faceți, fraților, și cu pomenile. Vă dați osteneală destulă să le împliniți la vreme, aceasta nu o tăgăduesc; dar în loc să țineți drumul cel adevărat, mergeți tot alături cu drumul. De ce oare vă stau în gând altele, nu milostenia, nu grija de cei morți, nici de cei nevoiași și de cei săraci, și nu iubirea de aproapele. Dumnezeu ne poruncește să fim milostivi cu cei lipsiți și cu cei săraci. Dar noi nu ne prea frământăm cu firea să ne milostivim de cei fără de ajutor, nu ne prea grăbim cu datul de pomană. Căci unii dintre voi găesc un prilej, alții alta, și nu dau. Și apoi mai toți credeți, că e destulă milostenie, dacă faceți pomenile cele cuvenite întru cinstea morților, și dacă faceți împărțelile de zile mari, de Sâmbăta morților. La urmă n'aș avea nici eu cuvânt să vă mustru, dacă pomenile acestea le-ați face după orânduiala lor. Dar voi le faceți umblând cu alte gânduri și alergând după deșărtăciuni. Faceți mâncări destule și prea multe, și ori chemați la masă lumea ori împărțiți mâncările prin sat. Dar în loc să chemați la masă, la pomeni, oameni săraci, și cari au nevoie de a fi săturați, voi vă aduceți numai rudele și prietenii și oamenii mai de seamă din sat, cari nici n'au nevoie de mâncările voastre, nici n'au pentru ce să vă mulțumească. Ce milostenie faceți voi în felul acesta? Ce faptă bună făptuiți voi, dând celui ce nu vă cere, și celui ce nu are trebuință de darul vostru? Și cu împărțelile faceți tot așa mâncări

dela unul la altul, și ziceți că faceți pomană! Tot numai voi între voi și la ai voștri. Finul trimete nașului și nașul finului, și cuscrul trimete cuscrului, și așa dela unul la altul. Dar nici finul n'are nevoie de mâncarea și de ulcica cu vin a cumătrului, cum n'are nici cumătrul nevoie de bucatele finului. Atunci ce faceți voi? Vă schimbați bucatele dela unul la altul. În loc să trimiteți bucatele și darurile la oameni săraci, cari n'au ce mânca, la femei bolnave și sărace cu copiii flămânzi, la copii orfani, ori în loc să le dați drumeților lipsiți, voi faceți paradă de mâncări, schimbându-le între voi fără nici o trebuință. — Bolnavii și săracii și orfanii v'ar mulțumi cel puțin, și ar ruga pe Dumnezeu pentru cei răposați, și apoi ați face cu ei și o faptă bună, de milostenie creștinească, și ați împlini voința sfântă a lui Dumnezeu, care ne cere să ajutăm pe cei lipsiți. Dar așa cum faceți voi, e mai mult o batjocură. Căci, de ce să-ți mulțumesc eu ție pentru coliva ta, pe care și eu o am? Dă-o celui ce nu o are! Și oare ce bine îmi faci, că-mi dai ca să-ți dau, când nu avem nevoie nici unul nici altul să ne dăm același lucru, pe care îl avem din belșug amândoi? Aceasta nu mai e pomană, nu e milostenie, nu e iubire de aproapele. Și dacă credeți că e pomană, rău vă înșălați în credința voastră. Nu arătându-vă unul altuia mâncările, și nu mințind pe Dumnezeu, nu așa se face pomană. Voi faceți pomenile numai ca să vă arătați mâncările pe care le gătiți, și vă mândriți cu ele. Iar aceasta e tot așa, ca și fapta aceluia cari merg la Biserică numai ca să-și arate hainele și podoabele ce le au. Ori că-ți arăți mâncările la pomeni, ori hainele la Biserică, într'amândouă felurile e tot acelaș rău, căci își arăți numai păcatele.

Așa dar e lucru limpede fraților creștini, că și postul și pomenile voi le săvârșiți, precum am spus, numai pe jumătate, fie din nebagare de seamă, fie din neștiință. Iar postul și pomenile săvârșite așa, sunt numai cuvânt gol, dar nu faptă; sunt numai părere, care întru nimic nu vă ajută. „Evanghelia noastră nu s'a făcut la voi numai în cuvânt, ci și întru putere” zice apostolul Pavel (Tesaloniceni I, 5), pentru că cele ce sunt numai o părere nu pot avea tărie. Dumnezeu ne cere post cu pocăință și cu smerenie, dar voi aceasta nu o băgați în seamă. Voi credeți, că vouă vă ajunge, că nu mâncați carne și celelalte mâncări de dulce, și vă socotiți cu aceasta plătiți de datoria voastră către Dumnezeu! Nu ajunge, fraților, nu ajunge, și a treiă oară o zic, că nu

ajunge! Și iarăși, nu ajunge că faceți milostenia și pomana între voi. Evangelistul zice limpede: Când faci prânz ori cină, nu chemă prietenii tăi, nici rudele tale, nici vecini bogăți, cu gândul ca să te cheme și ei pe tine cândva și să-ți facă răsplătire. Și când faci ospăt, cheamă săracii, neputincioșii, șchiopii și orbii și fericit vei fi, că ei nu pot să-ți întoarcă, dar ție ți se va răsplăti la învierea dreptilor" (Luca XIV. 12—14). Acesta este adevărul, fraților iubiți. Căci dacă dai celui ce are, așteptând răsplată, ce milostenie este aceasta? Să dai celor ce nu au, ca să vă răsplătească Dumnezeu. Dacă vreți să faceți milostenie, căutați neputincioșii, miluiți săracii, ajutați pe cei lipsiți ca să adevărați vorbele Mântuitorului: „Veniți către mine toți cei osteniți și îngreuați și eu vă voi odihni pe voi" (Mateiu XI. 28). Pentru că la ziua judecății, când va întreba Dumnezeu pe fiecare de binele ce l'a făcut, cum vei răspunde tu? Am făcut milostenie vei zice. Și va întreba A-tot-puternicul: Cum ai făcut-o? Și vei zice: Mi-am chemat rudele la masă, am dat de pomană pentru morți, vecinilor bogăți și rudelor cu stare. Și se va întrista Dumnezeu și va zice: aceștia nu aveau nevoie de hrana ta. N'ai găsit săraci ca să-i hrănești, și goi ca să-i îmbraci, și lipsiți ca să-i mângâi? Și vei putea tu, creștine, să răspunzi că nu ia-i găsit? Nu, ci silit vei fi să mărturisești, că nu ia-i căutat! Pentru că scris este (Mateiu XXV, 31—46), că în ziua cea înfricoșată a judecării, când va veni Hristos cu toți sfinții și îngerii, și va șede pe scaunul mării, și se vor aduna înaintea lui toate neamurile lumii, atunci i-va despărți pe oameni cum desparte păstorul oile de o parte și caprele de alta. Și vor sta de o parte dreptii și de alta păcătoșii și va zice Impăratul către cei răi: Duceți-vă dela mine blestemaților, în focul cel vecinic, care este gătit diavolului și slujitorilor lui, căci flămând am fost și nu mi-ați dat să mănânc, însetat am fost și nu mi-ați dat să beau, și am fost strein și nu m'ați primit, și gol și nu m'ați îmbrăcat. Și atunci păcătoșii se vor mira și vor zice: Nu știm nimic Doamne! Nu ne aducem aminte să te fi văzut nici flămând, nici strein, nici gol, nici bolnav printre noi, că de te am fi văzut, toate le-am fi făcut pentru tine, Doamne! Cum să nu facem noi pentru tine aceasta? Tu ne năpăstuești Doamne! Iar Hristos va răspunde: Voi n'ați făcut nimic din toate acestea săracilor pe cari îi vedeți; și dacă n'ați făcut lor, mie nu mi-ați făcut!

Fraților iubiți!

Luăți în inimile voastre învățătura aceasta și nu lăsați să fiți ispitiți și să credeți că postul stă numai în mâncare și pomenile numai în schimb de bucate între vecini. Voi vreți să postiți, și vreți să faceți și pomenile după lege așa ca să placă lui Dumnezeu, dar fie că nebăgarea voastră de seamă, fie că nepriceperea, fie că obiceiul vostru, vă abate dela drumul cel drept și vă duce către cele lumești. Apostolul zice: „Așa fără de minte sunteți că începând cu Duhul, acum în trup vă săvârșiți" (Galateni III. 3). Adică, voi lucru bun voinți a face întru Dumnezeu, rățăciți și vă lăsați întru cele lumești ale mândriei și ale deșertăciunii. Băgați de seamă, fraților, băgați de seamă și deschideți ochii „ca nu cumva să vă ispitească pe voi cel ce ispitește, și să fie în zadar osteneala voastră" (Tesalon II. 5).

Cuvântarea D-lui Dr. Ion Lupaș

rostită în camera deputaților la 17 Febr. 1925 în chestia patriarhiei.

D-le președinte, d-lor deputați.

Înălțarea bisericii noastre naționale la treapta de patriarhie, constituie fără îndoială un eveniment de mare importanță istorică în dezvoltarea poporului și a statului românesc (aplauze).

Generația actuală, care a avut rara fericire de a vedea cum se înlăptuește sub ochii săi unitatea națională-politică a poporului român, avea datoria să aducă acest prinos de recunoștință instituției, care dealungul veacurilor, a ocrotit și perpetuat unitatea sufletească a neamului nostru peste toate granițele vrajmașilor și care tocmai prin puterea sa spirituală a meritat cu drept cuvânt, ca un profund cugetător al neamului nostru, cum a fost Mihail Eminescu, să o înfățișeze ca pe însăși „mama neamului românesc". (Aplauze) Dacă alte popoare ortodoxe și-au complectat cu mult înaintea noastră organizațiunile lor bisericesti-naționale, dacă în istoria lor întâlnim cu veacuri înainte titlul de patriarh și instituțiunea patriarhală, evenimentele cari s'au petrecut în zilele noastre ne indicau, cu toată seriozitatea, că și organizația ierarhică a bisericii române trebuie să fie complectată cu demnitate, care semnifică însăși plenitudinea puterii ierarhice.

Este, deci deplin justificată și unanimitatea glaurilor care a însoțit hotărîrea aceasta în ședința Sfântului Sinod la 4 Februarie și entuziasmul de la Senat, și manifestarea impunătoare prin căldura și sinceritatea

ei, care crează o atmosferă neobișnuit de senină în sesiunea de azi a Camerei deputaților. Dar nu numai din punct de vedere național este evenimentul acesta de mare importanță. Intregă creștinătatea trebuie să aibă un sentiment de bucurie în clipa aceasta, când numărul patriarhiilor sporește, când însăși venerabila instituțiune patriarhală înregistrează, prin votul nostru, un progres însemnat.

Să-mi fie deci îngăduit, să examinez proiectul acesta de lege întâi în raport cu evoluțiunea milenară a instituțiunei patriarhale, apoi în cadrele vieții noastre naționale, și la sfârșit, să arăt ce aspirațiuni specifice ardeleni și ce fel de nădejdi ale fraților noștri de peste granițe se îndreaptă către cel dintâi patriarh al tuturor Românilor (aplauze)

Din punct de vedere al evoluțiunii creștine universale, cred că nu poate fi nici decum indiferentă întrebarea, ce cale va urma această nouă patriarhie românească în cursul organizării și activității sale viitoare? Ceeace avem înaintea noastră, ca rezultat al evoluțiilor paralele din răsărit și din apus, trebuie să mărturisim chiar dela început, că nu ne oferă destul de bune îndemnuri nici într-o direcțiune, nici în cealaltă. Instituțiunea patriarhală s'a dezvoltat pretutindeni sub covârșitoarea înrăurire a împrejurărilor istorice-politice și în directă legătură cu ele. Ea a progresat în mod mai independent în părțile apusene, s'a dezvoltat însă într'un chip mai puțin lumesc, în părțile răsăritene. Diferențierea aceasta a creștinismului apusean de cel răsăritean e suficient explicabilă, de o parte, prin deosebirea dintre spiritul idealismului grecesc și dintre spiritul raționalismului practic roman, de altă parte, prin împrejurările istorice-politice, cari s'au desfășurat mai favorabil pentru apus, decât pentru răsărit. O împrejurare favorabilă și cu urmări salutare în evoluția patriarhiei apusene, a fost faptul că imperiul roman de apus a căzut aproape cu o mie de ani, înaintea imperiului roman de răsărit. Astfel, dispărând din cetatea eternă supremul reprezentant al puterii politice, farmecul aproape mistic, legat de numele acestei cetăți, puterea și strălucirea vechiului centru al vieții romane a început a se concentra în întregime asupra reprezentantului puterii spirituale. Imprejurarea aceasta a făcut cu putință ca dezvoltarea patriarhiei apusene să fie cu mult mai amplă, să îmbrățișeze domenii de activitate cu mult mai vaste, să pătrundă nu numai în viața sufletească, ci și în cea materială, economică și politică a credincioșilor săi îndrumându-o în direcțiile și pentru scopurile sale lumești. Hlamida cezariană a fost înlocuită cu reverenda pontificală, coroana imperială cu tiara papală și legiunile romane care pătrunseseră odinioară până la cele mai îndepărtate periferii ale imperiului, au fost succedate de legiuni monahale cucerind popoarele tinere, nu cu arma, ci cu puterea crucii, și robindu-le nu cu mijloacele despotismului laic, ci cu puterea cuvântului iscusit.

În felul acesta patriarhia apuseană a ajuns chiar să se abată dela scopurile fixate de însuși întemeietorul bisericii creștine care a spus că împărăția sa „nu este din lumea aceasta”. Papismul a înființat însă o împărăție, care adeseori urmărea scopuri prea apropiate de interesele acestei lumi trecătoare. A înființat statul teocratic medieval, care se afla cu puterea imperială uneori în armonie și în concordanță, alteori în dușmănie acută, iar cu statele naționale, în conflicte, când lănuite, când fâțișe, care vedem că se perpetuează până în zilele noastre. Cazul conflictului recent dintre imperialismul Vaticanului și dintre Franța democratică nu e desigur decât o zală — și nu va fi ultima — din lanțul milenar de conflicte, care au umplut atâtea pagini ale istoriei universale. Dezvoltarea patriarhală din apus ne-a dat deci sistemul papo-cesarismului. Are dreptate istoricul englez James Bryce, când afirmă în interesanta sa carte despre „Sfântul imperiu roman” că oamenii mari, pe cari i-a creșcut Roma medievală spre a-i ridica în scaunul papal, au fost ca și cesarii cei vechi ai imperiului, buni administratori, legiștatori și bărbați de stat; ei însăși rareori au fost cuprinși de entuziasm religios, au știut însă foarte bine, cum să utilizeze și să direcționeze entuziasmul altora. Astfel nu e mirare, că papa dela Roma a devenit cel dintâi suveran între principii apuseni. Ca un semn de respect deosebit pentru vechile tradiții, reprezentanții lui se bucură până în ziua de astăzi la curțile catolice de întâietate în rang față de reprezentanții politici ai celorlalte state și guverne. Este însă o întrebare destul de ispititoare, dacă această iscusită diplomatie papală corăspunde pe deplin cu adevărata menire a bisericii lui Christos? Dacă acest sistem imperialist al Vaticanului intră în cadrele evangheliei Mântuitorului nostru Isus Christos, care ne îndrumă așa de lămurit, să dăm Chesarului cele ce sunt ale Chesarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu?

Întrebarea aceasta complicată nu poate pretinde în clipa de față și dela locul acesta un răspuns. Mă mărginesc deci a constata că dezvoltarea răsăriteană prezintă tocmai tipul contrar. Supraviețuind imperiul roman din răsărit cu un aproape un mileniu căderea celui din apus, patriarhia din Constantinopol, ori de câtă atențiune s'ar fi bucurat din partea împăraților romani și mai târziu bizantini, ori câte privilegiile i-s'au acordat, nu a fost în stare să concentreze exclusiv asupra sa toată strălucirea imperiului, ci a rămas covârșită de reprezentanții puterii politice, care rezidau, după anul 330, în această cetate împărătească. Concepțiunea imperialistă așează pe reprezentatul politic totdeauna într'un rang superior față de reprezentantul puterii spirituale. Ceeace spune episcopul Optatus într'o scriere a sa contra donatiștilor, că nu e statul în biserică, ci biserică în stat și că deasupra împăratului nu poate să fie decât singur Dumnezeu, — nu este o concepție pur medievală, ci este una perpetuă,

pe care chiar în pragul timpurilor moderne a căutat să o introducă în Franța, un om de mărimea și însemnătatea lui Napoleon. El se ocupa cu gândul să așeze definitiv în capitala Franței pe patriarhul apusean după ce îl ridicase din Roma, reînviind scene de luptă înverșunată asemănătoare celor din timpul lui Filip cel frumos și Bonifaciu VIII. Planul acesta îl motiva mai târziu spunând, că dorea să devină Parisul capitala bisericească a lumii creștine. Avea el însuși idei așa de bune despre talentele sale eclesiastice, încât credea, că ar fi putut să conducă lumea bisericească cu aceeași iscusință, cu care a înțeles a o cărmui pe cea politică. Cum încerca să introducă concepțiunea aceasta cesaro-papistă în sufletele tinere, dovedește catehismul tipărit în zilele lui, din care catehism copii Franței învățau că Napoleon este chipul lui Dumnezeu pe pământ, că a servi și onora pe împărat, însemnează a servi și onora pe însuși Dumnezeu.

Concepțiunea aceasta, firește dupăcum n'a putut fi străntorată numai în limitele evului mediu, n'a fost oprită nici la granițele Franței lui Napoleon. Ea se ivește și în viața altor națiuni. Ea a ispitit și va continua să ispicească și pe conducătorii autocrați ai altor state atât din apus cât și din răsărit. Din această scurtă înfățișare a împrejurărilor istorice și politice apare destul de explicabil faptul că patriarhii constantinopolitani au rămas feriți de ispita de a face vre-o incursiune sistematică și permanentă în domeniul politic, străin de misiunea lor. N'au lipsit însă a face importante servicii atât bisericii prin creștinarea diferitelor popoare din raza influenței lor, cât și statului prin sprijinul neprecupețit, pe care au înțeles să-l dea la toate ocaziile. Scutită de vanități imperialiste lumesti, biserica răsăritului a conservat însă tradițiile creștine cu mai multă fidelitate, după cum recunosc chiar învățații teologi mai obiectivi din apus. A favorizat în același timp organizarea și independența bisericilor naționale în măsură mai largă decât cea încuviințată de sistemul centralist apusean. Din raportor a amintit în expunerea de motive, că lucrul acesta le-a fost îngăduit și popoarelor din vecinătatea noastră, care îndată ce au ajuns la o expansiune a puterii lor politice, s'au grăbit să-și afirme suveranitatea națională și pe tărîmul vieții spiritual bisericești. Așa, vedem cazul la Bulgari foarte de timpuriu, încă la începutul secolului al X-lea, când cărmuitorul lor, Simion, dupăce izbutise a-și întinde stăpânirea asupra Peninsulei Balcanice, revărsând-o și asupra unei părți din nordul Daciei, și-a schimbat titlul de Cneaz, cu acela de Țar și dându-și seamă că un împărat, nu poate stăpâni cu suficiență strălucire decât având alături de sine un patriarh, a ridicat rangul mitropolitului bulgar la acela de patriarh.

(Va urma.)

UNIVERSUL.

— MEDITARE —

*Biblia în veci ne spune
De a lumii creațiune,
Când al Domnului cuvânt
A creat cer și pământ.*

*A creat soare și lună,
Vietăți în felul lor,
Să vieze împreună
Preamărind un Creator !*

*La 'nceput de neființă
Fără om și-al firii mers :
Să 'ntreabă umana ființă
Ce era în univers ?*

— „Un Spirit cu taină mare
Nepătruns de muritor
Ce prin chaos făr' hotare
Plănuia un viitor.

*Plănuia ca să creeze
Lumea cu-a ei vietăți,
Peste cari să guverneze
Legi a firii și planeti.*

*Iar prin neagra vecinicie
Spiritul lumii cel sfânt
A rostit cu voce vie
Atotputernic cuvânt :*

— „Să fie dalbă lumină
Prin cel spațiu necuprins !
Și din vocea Sa divină
Mii lumine s'a aprins.

*S'a aprins sistem de soare
De vieți isvoritor,
Stelele strălucitoare,
Luna dalbă nopților.*

*Și-a născut o lume nouă
Viață vie dăruind ;
Cer senin cu zori și rouă
Primăvara aducând.*

*Astfel astrele 'n splendoare,
Noul soare, Tăt — Frumos
Luminau în vie zare
Chaosul intunecos.*

*Luna nouă să ivise,
Și zâmbea Venus din val,
Preste el ceriuri deschise
Cu al raiului portal...*

*Ingerași frumoși ce zboară
Lăudau 'pe Dumnezeu*

*Ce le-a dat odinioară
Raiu în universul său.*

*„Raiul cerului să știe
E spre soare 'n Răsărit,
Are viață 'n vecinicie
Și destinul fericit!*

*Iar pământul: glob de ghiață
La 'nceput și diformat,
A primit și el viață
Fiind binecuvântat.*

*Astfel dulcea primăvară
Cea dintâie pe pământ —
Făcu Domnul să resară
Ca și 'n raiul său prea sfânt.*

*„O grădină de verdeață,
Pomi cu fructe de nectar,
Riuri line de dulceață
Binecuvântate 'n dar“.*

*Iar în ea să locuiască:
Om în lume a creat
Din „natura“ pământească
Și din Duhul său curat.*

*Azi, de magica grădină
Mari istorici povestesc
Cumcă 'n India Brahmină
A fost raiul pământesc.*

*Dară omul — cu păcate —
Din țărână fiind zidit,
Legi divine, neertate
A călcat și a greșit!*

*Astfel neamul cel dintâie
Isgonit a fost din raiu
Pe pământ în pribegie
Să lucreze pentru traiu.*

*Căci viața noastră are
O chemare pe pământ:
Lupta cu credință tare
Pentru un scop mai nalt, mai sfânt.*

*Iar pe treptele minunii
Omul pus în univers
E coroana creațiunii
După formă, geniu, viers.*

PETRU IRHAȘIU, Halmăgiu.

INFORMAȚIUNI.

Serbări culturale în Arad. După cum se știe marele istoric A. D. Xenopol și-a donat biblioteca sa vastă orașului nostru Arad, care bibliotecă este așezată în palatul cultural. Ca recunoștință pentru acest gest mareț, orașul a pregătit bustul marelui bărbat A. D. Xenopol, care va fi așezat în parcul din fața palatului cultural din Arad. Desvălirea bustului se va face în cadrul unor serbări pompoase, în 17 Mai 1925, când se împlinesc 6 ani dela intrarea trupelor române în orașul nostru. Bustul este executat de sculptorul Ladea.

Preot militar. La regimentul 93 din Arad, a fost denumit preot militar cu decret regal, preotul nostru din Pecica, Dr. Ioan Felea.

Sinciere felicitări.

„Spre o nouă umilire“. Sub acest titlu sugestiv surata „Unirea“ din Blaj, se tânguește într'un articol mai lung, că articolul 37 din proiectul pentru organizarea bisericii noastre spune: „Serviciul divin oficial la sărbătorile naționale și ale familiei domnitoare se va face în biserica ortodoxă“. Foarte natural, doar suntem în țară ortodoxă. Noi le propunem o soluție fraților uniți. Intoarceți-vă la biserica mamă, de unde ați dezertat, pentru interese cere nu sunt dela Dumnezeu, și atunci veți fi una cu majoritatea neamului.

Rectificare. Convocarea secției asociației clerului „A. Șaguna“ publicată în No. 12 al acestui organ, iscălită de preoții Trifu și Ardelean, se rectifică în sensul că, adunarea nu se va ținea în Belinț ci în Balinț.

Moarte neașteptată. Comuna Bârzava a fost joi în 19 Martie teatrul unor evenimente, pe cât de fastuoase, pe atât de dureroase. Familia învățătorului Gheorghe Pleș a fost lovită crud de soarte prin moartea neașteptată a iubitei lor fiice *Ofella*. O ființă inteligentă și în toate calitățile eminentă ș'a întrerupt firul vieții pământești abia la vârsta de 19 ani, trecând în viața vecinicii. Crescută în casă dascălească totdeauna aproape de biserică, absolvând cu eminentă liceul de 8 cl. și maturitatea dela Liceul Elena Ghiba Birta din Arad ș'a însușit aceea cultură nobilă sufletească care au făcut-o simpatică, și au îndreptat privirile oamenilor de bine spre dânsa. Actul înmormântării, efeptuit de 16 preoți și tot atâția învățători au avut asupra auzitorilor, putere de conzolare în fața morții și putere de înălțare sufletească. Corul elevilor de teologie din Arad sub conducerea D-lui prof. At. Lipovan a dat răspunsurile liturgice. Intreg auzitorul, compus din multe familii onorabile a jud. Arad, a fost purtat pe culmile artel, iar poporul, care încă a fost reprezentat

în număr extraordinar de mare, nu s'a putut sătura de dulceața cântărilor noastre bisericesti. Panegiricul ascultat cu deosebită evlavie a fost rostit de către preotul Ioan Evușian. Toți câți am cunoscut pe gin-gașa reposată în Domnul să ne rugăm pentru dânsa, ca Tatăl cel ceresc să o primească în a Sa Impărăție; iar întristaților părinți tot acelaș Tată ceresc să le dea tărie în suportarea grelei lovituri.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratalui public și autorităților bisericesti, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.*

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

BIBLIOGRAFIE.

Antologia scriitorilor români, Volumul I. În „*Biblioteca Semănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 27—28 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: George Lazăr, George Asachi, Eliade Rădulescu, Barbu Paris Mumuleanu, Al. Hrisoverghi, D. Petrino, Al. Depărățeanu, N. Nicolescu, C. Stamati, V. Cârlova, A. Cantemir, D. Țichindeal, Alex. Donici, Gr. Alexandrescu, Anton Pan, D. Bolintineanu, Al. Sihleanu, G. Barișliu, Andrei Șaguna și Timoteiu Cipariu.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Antologia scriitorilor români, Volumul II. În „*Biblioteca Semănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 29—30 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: M. Cogălniceanu, V. Alecsandri, N. Bălcescu, Ion Ghică, Al. Odobescu, Const. Negruzzi, Gh. Panu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. A. Rosetti și Cesar Boliac.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

M. Eminescu: Poezii. (*Biblioteca Semănătorul Arad, Nr. 23—25.*) În anii de războiu și'n cei urmați acestora, operele autorilor noștri clasici au dispărut aproape cu desăvârșire din vitrinele și din magazi-

nele librăriilor din țară. Românii din teritoriile alipite, pe cari vitregia stăpânirilor străine i-au ținut departe de cultura și literatura românească, căutau zadarnic la librării operele cari înseamnă până azi piscurile scrisului nostru. Aceste împrejurări au îndemnat *Biblioteca Semănătorul* din Arad, să publice într'o ediție leftină și la îndemâna tuturor, poeziile lui Eminescu. O nouă ediție apărută zilele acestea este cea mai completă între cele apărute până în prezent.

Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.* Prețul Lei 20.

În editura *Librăriei Diecezane* din Arad a apărut „*Peste Golgota — la înolre*”, predici de preotul *Gheorghe Maior*, profesor de religie și duhovnic în școala normală „A. Șaguna” din Sibiu. Volumul de 84 pagini, cuprinde 15 predici, elegant și compact imprimate. Este o constatare îmbucurătoare că în lumea haotică de criză religioasă, prin care trece toată lumea nu numai poporul nostru, unii dintre preoșimea noastră cunoscându-și chemarea și datorințele, lucrează cu sârguința pentru evanghelizarea creștinilor noștri. Un astfel de lucrător este părintele Gh. Maior, duhovnicul școlii normale „A. Șaguna” din Sibiu. Apariția predicilor sale trebuie salutate cu bucurie. În acest volum sunt tratate destul de bine mai multe chestiuni, ce intră în cadrul sufletesc al poporului nostru. Materia este expusă lămurit și într'o limbă cursivă. Toate chestiunile sunt documentate cu citate din Sf. Scriptură, din Sfinții Părinți, filozofi și diferiți moralști. De aici se vede că autorul a muncit mult ca să poată alcătui lucrarea de față. O recomandăm preoșimei cu toată căldura.

Se poate comanda dela *Librăria Diecezană* din Arad. Prețul Lei 20, plus Lei 215 pentru francatură.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiunile §-ului 5 din „Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor” Asociației Clerului „*Andrei Șaguna*”, convocăm *adunarea ordinară pe zilele de 9 și 10 Aprilie 1925, la Arad*, cu următoarele ordine de zi:

Ziua I. a. m. la oarele 9:

1. Te-Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.
3. Raport asupra activității pastorale a preoșimii și a cercurilor religioase în 1924.
4. Darea de seamă asupra activității despărțământului în 1924.
5. Constatarea plătirii cotizațiilor pe 1924 și încasarea celor de pe 1925. Înscierea de membri noi.
6. Alegerea a-lor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.

7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea Asociației.

8. Chestiuni oficiale.

9. Propuneri.

* * *

După masă (oarele 15):

1. Misiuni interne în sfânta biserică, serviciu religios și cuvântare cu textul: „De te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne cine va suferi...” de preotul *Cornel Vuia* din Semeac.

2. Mărturisirea preoților.

Ziua II-a a. m. oarele 9:

Sf. Liturghie în sobor și împărțirea tuturor. Predică cu textul: „Remâneți întru mine și eu întru voi” (Io. 15. 4.) Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos? (Rom. 8. 35.) de preotul: *Nicolae Mărginean* din Nădlac.

După carl însuflețiti de dragostea către legea Mântuitorului ne vom depărta fiecare la ale sale.

Arad, din ședința Comitetului despărțământului ținută la 24 Martie 1925.

Ioan I. Ardelean,
prezident Desp. Arad.

Ioan Marșieu,
secretar Desp. Arad.

Aviz oficios!

Avizăm P. O. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale, că toate *chitanțele* preoților deficienți, văduvelor și orfanilor despre ridicarea pensilor din fondul preoțesc și ajutoarele dela stat, *au să fie timbrate* în regulă atât *cu timbrul fișcal*, cât și *cu timbru de ajutor*, la din contră plata acestor chitanțe vor fi refuzate de cassieria noastră, iar chitanțele vor fi restituite.

Administrația cassei Consistorului Diecezan ortodox român din Arad.

CONCURSE.

Conform ordinului Ven. Consistor Nr. 982/925, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul deficient *Dimitrie Cotta* din parohia de cl. III Pustiniș.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială constatatoare din 32 jughere. Jumătate din toate stolele obvenite.
- Jumătate din birul preoțesc, care este de 2 litre

de grâu de fiecare jugher de pământ și 5 litre de grâu după fiecare număr de casă.

Comitetul parohial garantează alesului capelan o casă parohială constatatoare din 3 odăi și culină și cu'n intravilan de 600 stânjeni □. Retribuțiunile dela stat rămân întregi în favorul parohului deficient *Dimitrie Cotta*. Alesul capelan va suporta jumătate din din dările după beneficiul preoțesc și va catehiza fără nici o renumerație la școalele de stat și la cele confesionale.

Recurenții în termenul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminică ori sărbătoare în sf. biserică din Pustiniș pentru a-și arăta dexteritatea în tipic, cant și în oratorie.

Recursele se vor adresa oficiului protopresbiterial din B. Comloș. Reflectanții din alte dieceze vor avea să prezinte of. protopopesc din B. Comloș permisiune de recurgere din partea autorităților diecezane.

Comitetul parohial din Pustiniș.

În conțelegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu,* protopop.

—□—

1—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 562/925, să scrie concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante *Hodiș*, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Uzuctul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat.
2. Casă parohială cu intravilan și supraedificate
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care însă parohia nu garantează.

Parohia e de cl. III-a. Alesul va solvi toate dările publice, după beneficiul preoțesc va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții vor nainta concursul, — ajustate cu toate documentele prescise și adresate Comitetului parohial din *Hodiș*, — la Oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu (jud. Arad) și pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinsă în §. 33. din Regulamentul pentru parohii în sf. Biserică în vre-o Duminică ori sărbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Reflectanții din altă dieceză, — deodată cu cererea de a li-se da voia a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească, că au permisiunea Ven. Consistor diecezan, de a recurge la această parohie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 8 Martie 1925.

Ioan Popovici,
adm. par. președ. com. par.

Ioan Bucatoș,
notariul com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia,* m. p. protopresbiter.

1—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.